

Genomförandeplan för rekommendationerna för utveckling av utbildningarna inom småbarnspedagogik

Undervisnings- och kulturministeriets publikationer 2021:34

Undervisnings- och kulturministeriets publikationer 2021:34

Genomförandeplan för rekommendationerna för utveckling av utbildningarna inom småbarnspedagogik

Kirsti Karila, Kirsi Alila, Sanna Penttinen, Pirjo Forss-Pennanen (red.),
Hanna Hjelt, Anne Mårtensson, Saila Nevanen, Juha-Petri Niiranen,
Meeri Rusi, Niina Rutanen, Aija Töytäri

Undervisnings- och kulturministeriet Helsingfors 2021

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Julkaisumyynti

Beställningar av publikationer

**Valtioneuvoston
verkkokirjakauppa**

Statsrådets
nätbokhandel

vnjulkaisumyynti.fi

Undervisnings- och kulturministeriet

© 2021 författare och undervisnings- och kulturministeriet

ISBN pdf: 978-952-263-834-2

ISSN pdf: 1799-0351

Layout: Statsrådets förvaltningsenhet, publikationsverksamheten

Helsingfors 2021

Genomförandeplan för rekommendationerna för utveckling av utbildningarna inom småbarnspedagogik

Undervisnings- och kulturministeriets publikationer 2021:34		Tema	Utbildning
Utgivare	Undervisnings- och kulturministeriet		
Författare	Kirsti Karila, Kirsi Alila, Sanna Penttinen, Pirjo Forss-Pennanen, Hanna Hjelt, Anne Mårtensson, Salla Nevanen, Juha-Petri Niiranen, Meereri Rusi, Niina Rutanen, Aija Töytäri		
Redigerare	Pirjo Forss-Pennanen		
Utarbetad av			
Språk	svenska	Sidantal	25
Referat	<p>Utvecklingsforumet för utbildningarna inom småbarnspedagogik, som var verksamt 2019–2020, utredde nuläget för utbildningarna inom småbarnspedagogik och utarbetade ett program för utveckling av utbildningarna. I början av 2021 tillsattes det en expertgrupp för att fortsätta arbetet med utvecklingsprogrammets rekommendationer för utveckling av utbildningarna. Gruppens uppgift var att utarbeta en genomförandeplan som grundar sig på dessa rekommendationer.</p> <p>Expertgruppen överlämnade sitt förslag till genomförandeplan till undervisnings- och kulturministeriet i april 2021. Genomförandeplanen presenteras i den här publikationen. I planen redogörs det för sätt att genomföra utvecklingsrekommendationerna och anges också en ansvarig aktör/ansvariga aktörer och en tidsplan för varje föreslagen åtgärd. Dessutom innehåller planen förslag till mål, uppgifter, struktur, verksamhet och behövliga resurser för det nya Utvecklingsforumet för utbildningarna inom småbarnspedagogik som tillsätts 2021.</p>		
Nyckelord	utbildning inom småbarnspedagogik, utbildning, utveckling, rekommendationer, småbarnspedagogik, utvecklingsprogram, utvecklingsrekommendationer		
ISBN PDF	978-952-263-834-2	ISSN PDF	1799-0351
ISBN tryckt		ISSN tryckt	
Ärendenummer		Projektnummer	
URN-adress	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-834-2		

Varhaiskasvatuksen koulutusten kehittämissuosituksen toimeenpanosuunnitelma

Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2021:34		Teema	Koulutus
Julkaisija	Opetus- ja kulttuuriministeriö		
Tekijä/t	Kirsti Karila, Kirsi Alila, Sanna Penttinen, Pirjo Forss-Pennanen, Hanna Hjelt, Anne Mårtensson, Saira Nevanen, Juha-Petri Niiranen, Meeri Rusi, Niina Rutanen, Aija Töytäri		
Toimittaja/t	Pirjo Forss-Pennanen		
Yhteisötekijä			
Kieli	ruotsi	Sivumäärä	25
Tiivistelmä	<p>Vuosina 2019-2020 toiminut Varhaiskasvatuksen koulutusten kehittämisfoorumi selvitti varhaiskasvatuksen koulutusten nykytilaa ja laati varhaiskasvatuksen koulutusten kehittämisohjelman. Kyseiseen kehittämisohjelmaan sisältyneiden koulutuksen kehittämissuosituksen jatkotyöstämistä varten perustettiin alkuvuodesta 2021 asiantuntijatyöryhmä, jonka tehtävänä oli laatia näihin suosituksiin poh-jautuva toimeenpanosuunnitelma.</p> <p>Asiantuntijaryhmä luovutti tässä julkaisussa esitellyn toimeenpanosuunnitelmaehdotuksensa opetus- ja kulttuuriministeriölle huhtikuussa 2021. Toimeenpanosuunnitelmassa eritellään kehittämissuosituksen toteuttamisen tavat, esitetään kunkin toimenpide-ehdotuksen kohdalla sen toteuttamisen vastuutaho/vastuutahot ja tavoiteltava aikataulu. Lisäksi tehdään ehdotus myöhemmin vuonna 2021 asetettavan uuden Varhaiskasvatuksen koulutusten kehittämisfoorumin tavoitteista, tehtävistä, rakenteesta, toiminnasta ja tarvittavista resursseista.</p>		
Asiasanat	varhaiskasvatus, koulutus, kehittäminen, suositukset, varhaiskasvatuksen koulutus, kehittämisohjelma, kehittämissuositukset		
ISBN PDF	978-952-263-834-2	ISSN PDF	1799-0351
ISBN painettu		ISSN painettu	
Asianumero		Hankenumero	
Julkaisun osoite	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-834-2		

Action plan for the implementation of the recommendations for developing education and training provision and programmes in early childhood education and care

Publications of the Ministry of Education and Culture, Finland 2021:34	Subject	Education
Publisher	Ministry of Education and Culture	
Author(s)	Kirsti Karila, Kirsi Alila, Sanna Penttinen, Pirjo Forss-Pennanen, Hanna Hjelt, Anne Mårtensson, Saira Nevanen, Juha-Petri Niiranen, Meeri Rusi, Niina Rutanen, Aija Töytäri	
Editor(s)	Pirjo Forss-Pennanen	
Group author		
Language	Swedish	Pages 25

Abstract

In 2019–2020, the Forum for Developing Education and Training Provision and Programmes in Early Childhood Education and Care examined the current status of early childhood education and training provision, and designed the Programme for Developing Education and Training Provision and Programmes in Early Childhood Education and Care. To further develop the recommendations included in the Programme, an expert group was established in 2021 which was tasked with drafting an action plan for the implementation of the recommendations.

The expert group submitted its proposal for the action plan presented in this publication to the Ministry of Education and Culture in April 2021. The Action Plan presents different methods for the implementation of the recommendations, the parties responsible for the implementation of each proposed action, and the schedule for the actions. In addition, a proposal will be drafted on the objectives, tasks, structure, operations and required resources of the new Forum for Developing Education and Training Provision and Programmes in Early Childhood Education and Care that will be established later in 2021.

Keywords early childhood, education, development, recommendations, early childhood education, development programme, development recommendations

ISBN PDF	978-952-263-834-2	ISSN PDF	1799-0351
ISBN printed		ISSN printed	
Reference number		Project number	

URN address <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-834-2>

Innehåll

1	Inledning	7
2	Förslag till åtgärder utifrån rekommendationerna för utveckling av utbildningarna inom småbarnspedagogik	8
2.1	Från utvecklingsrekommendationer till genomförande inom småbarnspedagogiken.....	8
2.2	Föreslagna åtgärder för utvecklingsförslaget: De snabba förändringarna i verksamhetsmiljön kräver stark yrkeskompetens.....	9
2.3	Föreslagna åtgärder för utvecklingsförslaget: Behovet av arbetskraft inom småbarnspedagogiken ska mötas genom prognostisering och flexibla utbildningsvägar.....	13
2.4	Föreslagna åtgärder för utvecklingsförslaget: Utbildningen inom småbarnspedagogik ska utvecklas i samarbete.....	16
2.5	Föreslagna åtgärder för utvecklingsförslaget: Dragningskraften inom småbarnspedagogiken ska stärkas genom utveckling av kvaliteten och samarbetet inom utbildningarna och arbetslivet.....	18
2.6	Uppföljning av utvecklingsrekommendationerna.....	20
3	Förslag/framställningar till Utvecklingsforumet för utbildningarna inom småbarnspedagogiks fortsatta mandat	21
3.1	Mål för mandatperioden för andra utvecklingsforumet för utbildningar inom småbarnspedagogik.....	22
3.2	Uppgifter för mandatperioden för andra utvecklingsforumet för utbildningar inom småbarnspedagogik.....	22
3.3	Verksamhet och utformning av utvecklingsforumets andra mandatperiod.....	23
3.4	Finansiering och resurser för utvecklingsforumets andra mandatperiod.....	25

1 Inledning

Forumet för utveckling av utbildningarna inom småbarnspedagogik (2019–2020) utredde nuläget och tog fram ett utvecklingsprogram för utbildningarna. De utvecklingsrekommendationer som lagts fram i utvecklingsprogrammet bearbetades vidare av en expertgrupp som fick i uppdrag att lägga upp en plan för genomförande av rekommendationerna. Av planen skulle framgå på vilket sätt rekommendationerna ska omsättas i praktiken, av vem eller vilka samt inom vilken tidsram. Dessutom skulle expertgruppen lägga fram ett förslag till målen, uppgifterna, sammansättningen, verksamheten och resurserna för det nya utvecklingsforum för utbildningarna inom småbarnspedagogik som tillsätts år 2021. Innan expertgruppen lämnade sitt förslag till genomförandeplan samrådde den med det utvecklingsforum vars mandat gick ut vid utgången av år 2020.

Expertgruppen bildades av presidiet, expertsekreteraren och medlemmarna i forumet för utbildningarna inom småbarnspedagogik. Gruppens ordförande var professor Kirsti Karila från Tammerfors universitet och vice ordförande var överlärare Saila Nevanen från Yrkeshögskolan Metropolia och verkställande direktör, rektor Juha-Petri Niiranen från Suomen Diakoniaopisto. I expertgruppen ingick dessutom undervisningsrådet Kirsi Alila (avdelningen för småbarnspedagogik, grundläggande utbildning och fritt bildningsarbete), undervisningsrådet Anne Mårtensson (avdelningen för gymnasieutbildning och yrkesutbildning) och undervisningsrådet Aija Töytäri (avdelningen för högskole- och forskningspolitik) från undervisnings- och kulturministeriet samt sektionsordförandena inom forumet för utbildningarna inom småbarnspedagogik universitetslärare Hanna Hjelt från Tammerfors universitet, utbildningschef Pirjo Forss-Pennanen från Yrkeshögskolan Centria, överlärare Meeri Rusi från Åbo yrkeshögskola och professor Niina Rutanen från Jyväskylä universitet. Undervisningsrådet Sanna Penttinen från Utbildningsstyrelsen var gruppens expertsekreterare.

2 Förslag till åtgärder utifrån rekommendationerna för utveckling av utbildningarna inom småbarnspedagogik

2.1 Från utvecklingsrekommendationer till genomförande inom småbarnspedagogiken

Rekommendationerna från utvecklingsforumet för utbildningarna inom småbarnspedagogik är en sammanfattning och konklusion av forumets arbete och de utredningar som gjordes under dess mandatperiod. Utvecklingsrekommendationerna delades in i följande fyra tematiska grupper:

- De snabba förändringarna i verksamhetsmiljön kräver stark yrkeskompetens
- Behovet av arbetskraft inom småbarnspedagogiken ska mötas genom prognostisering och flexibla utbildningsvägar
- Utbildningen inom småbarnspedagogik ska utvecklas i samarbete
- Dragningskraften inom småbarnspedagogiken ska stärkas genom utveckling av kvaliteten och samarbetet inom utbildningarna och arbetslivet

Rekommendationerna i utvecklingsprogrammet för utbildningarna inom småbarnspedagogik lägger grunden för utvecklingen av examensutbildningarna och fortbildningen. För att rekommendationerna ska förverkligas behöver de berörda parterna vidta praktiska åtgärder både var för sig och tillsammans. Den politiska styrningen, den nationella tjänstemannaberedningen, utbildningsanordnarna och arbetslivet kan alla inom sina respektive områden bidra till att genomföra rekommendationerna i praktiken.

Nedan presenteras utvecklingsrekommendationerna inom varje tema, expertgruppens förslag till åtgärder samt de ansvariga organisationerna och tidsplanen för förslagen. Beroende på åtgärdernas karaktär har tidsplanen lagts upp på både kort och lång sikt. Många av rekommendationerna är sådana att de, som en del av kvalitetsarbetet, bör integreras permanent i aktörernas planerings-, genomförande- och utvärderingsprocesser.

2.2 Föreslagna åtgärder för utvecklingsförslaget: De snabba förändringarna i verksamhetsmiljön kräver stark yrkeskompetens

Utbildningarna inom småbarnspedagogik har många kopplingar till samhället. De bör identifiera förändringsprocesserna i samhället och beakta dem proaktivt i utbildningsinnehållet. De riktlinjer för småbarnspedagogiken som utarbetats under de senaste åren har en direkt inverkan på utvecklingen av utbildningarna inom småbarnspedagogik. Till dessa riktlinjer hör bland annat de delvis ändrade eller preciserade uppgifterna för småbarnspedagogiken och de genomförda ändringarna i yrkesstrukturen för daghemmen. Dit hör även förändringarna i samhället och kulturen som återspeglar sig på behoven att utveckla läroplanerna och de pedagogiska processerna inom examensutbildningen samt att koncentrera utbildningsvolymerna så att de motsvarar den nya situationen.

Det har i många sammanhang konstaterats att man endast med hjälp av högklassig småbarnspedagogik kan åstadkomma positiva effekter för barns och familjers välfärd och samhällets funktion i vidare bemärkelse. En förutsättning för högklassig småbarnspedagogik är god yrkeskunskap. Förändringarna i verksamhetsmiljön och uppgifterna inom småbarnspedagogiken samt den ökade forskningen om barndom och småbarnspedagogik förändrar förväntningarna på yrkeskraven inom småbarnspedagogiken. Utvecklingsforumets sektion för kompetensprofiler har i sitt arbete utformat en förståelse av de kompetensområden som förefaller vara centrala nu och inom den närmaste framtiden. Ett annat mål i sektionens arbete var att åskådliggöra hur dessa kompetensområden och innehåll kan prioriteras i de olika examensutbildningarna. Kompetensprofilerna för de olika examensutbildningarna och de yrkespersoner som utexamineras inom dem bör preciseras ytterligare genom gemensamma diskussioner. Inom examensutbildningarna finns även ett stort ansvar för att utbilda de studerande så att de kan identifiera styrkorna och gränserna i sin egen och andra yrkespersoners yrkeskompetens. En förutsättning för mångprofessionellt arbete är att alla yrkespersoner inom småbarnspedagogiken har en stark yrkesidentitet som bygger på en förståelse för samarbetet och arbetsfördelningen mellan olika yrkespersoner och en respekt för andras kunnande. Till exempel mellan examensutbildningar som ger barnskötarbehörighet finns mycket stora skillnader i innehåll och fokusering, och det är därför viktigt att identifiera de utbildade barnskötarnas yrkeskunskaper och kompetenser som utbildningen gett.

Utvecklingsrekommendationer

- Utvecklingen av grundexamensutbildningen för personalen inom småbarnspedagogiken ska grunda sig på forskningsbaserad information om barndom, barns utveckling och lärande, fostran och om hur utbildning inom småbarnspedagogik bäst förverkligas.
- Vid utvecklingen av utbildningen inom småbarnspedagogik är det av vikt att identifiera de nya krav på yrkeskompetens som ställs som en följd av förändringarna i verksamhetsmiljön och att beakta dem när utbildningsinnehållet och de pedagogiska praktikerna utvecklas.
- Kunskapen om småbarnspedagogiken förändras snabbt och utvecklingen av examensutbildningen ska stödjas även med hjälp av skräddarsydd fortbildning för utbildarna som grundar sig på den senaste forskningen och på en analys av förändringarna i verksamhetsmiljön.
- De yrkesmässiga kompetensprofiler som skapas inom utbildningarna inom småbarnspedagogik ska fortsättningsvis preciseras i samarbete mellan utbildningarna och deras intressentgrupper.
- De studerande inom de examensinriktade utbildningarna inom småbarnspedagogik ska handledas att så att de formar en sådan yrkesidentitet att med hjälp av vilken de kan identifiera styrkorna och gränserna inom sin egen och andra yrkespersoners yrkeskompetens och handla konstruktivt i mångprofessionella och tvärssektoriella arbetsgrupper.
- Den ökade och föränderliga kunskapen om småbarnspedagogiken kräver livslångt lärande och som stöd för detta högkvalitativ fortbildning, som alla yrkespersoner inom småbarnspedagogiken ska ha rätt att delta i regelbundet.
- Fortbildningen för yrkespersoner inom småbarnspedagogiken ska systematiseras och samordnas effektivare än i dag.

Från utvecklingsrekommendationer till handling

Tabell 1. Förslag till åtgärder avseende utvecklingsrekommendationerna inom temat De snabba förändringarna i verksamhetsmiljön kräver stark yrkeskompetens

Åtgärd	Ansvarig organisation	Tidsplan
Tillvarata aktuella forskningsrön när examensgrunderna och läroplanerna för examensutbildningarna ses över och utbildningarna genomförs.	Utbildningsanordnarna, Utbildningsstyrelsen	Permanent
Beakta de krav som omvärldsförändringarna ställer på yrkeskompetensen inom småbarnspedagogiken när examensgrunderna och läroplanerna för examensutbildningarna ses över och utbildningarna genomförs.	Utbildningsanordnarna, Utbildningsstyrelsen	Permanent
Planera och genomföra fortbildning för utbildarna vid utbildningarna inom småbarnspedagogiken, som bygger på senaste forskningsrön om småbarnspedagogik och dess omvärld och som möjliggör kontinuerlig utveckling av utbildarnas kompetens.	UKM (finansiering) Utbildningsstyrelsen (organisering inom fortbildning för undervisningspersonal)	Planering före 30.10.2021 Utllysning av finansieringen i januari 2022
Se till att examensgrunderna och läroplanerna för examensutbildningen främjar identifiering av såväl den kompetens som behövs inom den sektorsövergripande och mångprofessionella småbarnspedagogiken som de kompetenser som finns i de olika yrkesgrupperna.	Utbildningsanordnarna, Utbildningsstyrelsen	Permanent
Fortsätta förtydligandet av kompetensprofilerna inom småbarnspedagogik, vilket inleddes under utvecklingsforumets första mandatperiod (2019–2020), bland annat genom att lansera forsknings- och utvecklingsprojekt i följande utvecklingsforums verksamhet.	UKM (forumfinansiering) Utvecklingsforum för utbildningarna inom småbarnspedagogik i samarbete med forskare, utbildningsanordnare och arbetslivsaktörer på området.	Utvecklingsforumets följande mandatperiod

Åtgärd	Ansvarig organisation	Tidsplan
Stärka det regionala samarbetet mellan olika examensutbildningar genom att lägga upp gemensamma och eventuellt gemensamt ordnade utbildningar, där studerande inom branschen kan ta del av examensutbildningar för yrkesutbildade inom småbarnspedagogik och de kompetenser som utbildningarna ger.	Utbildningsanordnarna Utbildningsforumets regionala temamöten för studerande	Utvecklingsforumets följande mandatperiod
Ta fram en mall för en kompetensportfölj för personalen inom småbarnspedagogik, som anordnarna av småbarnspedagogik och serviceleverantörerna kan använda i sina kompetensutvecklingsplaner för personalen.	Utvecklingsforum för utbildningarna inom småbarnspedagogik i samarbete med forskare och arbetslivsaktörer på området	Utvecklingsforumets följande mandatperiod
Ordna fortbildning för personer med ledningsuppdrag på olika organisationsnivåer inom småbarnspedagogik om kompetenskraven och ändringarna i dem inom småbarnspedagogik.	UKM (finansiering) Utbildningsstyrelsen (organisering inom fortbildning för undervisningspersonal)	Planering före 30.10.2021 Uttlysning av finansieringen i januari 2022
Utarbeta enhetliga kvalitetskriterier för fortbildning inom småbarnspedagogik, som underlättar den lokala planeringen, upphandlingen, administrationen och genomförandet samt utvärderingen av fortbildning.	Utvecklingsforumet för utbildningarna inom småbarnspedagogik	Utvecklingsforumets följande mandatperiod
Förbättra samordningen av fortbildningen genom att bygga upp en riksomfattande portal med information om statsfinansierad fortbildning och om kommande utlysningar av finansiering.	Utbildningsforumet och UBS (bygger upp portalen), anordnarna av statsfinansierad fortbildning levererar aktuell information till portalen	Utvecklingsforumets följande mandatperiod Fortgående uppdatering av informationen

2.3 Föreslagna åtgärder för utvecklingsförslaget: Behovet av arbetskraft inom småbarnspedagogiken ska mötas genom prognostisering och flexibla utbildningsvägar

Det behövs strategier för att balansera upp efterfrågan och utbudet på arbetskraft. Det första steget är att utarbeta en långsiktig plan för utbildningsvolymerna inom de olika examensutbildningarna samt att säkerställa en förutsägbar finansiering för utbildningen. Det största behovet av arbetskraft gäller behöriga lärare inom småbarnspedagogik. Under de senaste åren har man därför anvisat extra resurser till sådan utbildning, och utbildningsvolymerna vid universiteten har närapå fördubblats under de senaste fem åren. Förutom lärarutbildning på finska och svenska behövs konkreta planer för att inleda lärarutbildning inom småbarnspedagogik för samisktalande personer och personer med invandrarbakgrund. Tillgången på behörig svenskspråkig personal inom småbarnspedagogiken förefaller under de senaste åren ha förbättrats något i de svenskspråkiga områdena i hela landet, även om det fortsättningsvis råder stor brist på lärare och delvis barnskötare inom småbarnspedagogik. De senaste årens lösningar på den geografiska placeringen av den svenskspråkiga lärarutbildningen kommer sannolikt att ha positiva effekter på utbildningen inom den närmaste framtiden. I fråga om den svenskspråkiga utbildningen är det dock särskilt viktigt att fokusera på branschens dragningskraft. Likaså bör man säkerställa att det ordnas svenskspråkig utbildning som ger behörighet som speciallärare inom småbarnspedagogik.

En allt större andel av invånarna i huvudstadsregionen kommer i framtiden att ha ett annat språk än finska och svenska som modersmål. I synnerhet i detta område, men också i övriga mångkulturella områden i landet, behövs även ökad utbildning för personer med invandrarbakgrund. Inom utbildningen på andra stadiet finns redan i dag ett stort antal personer med invandrarbakgrund, men åtgärder behövs inom högskoleutbildningen.

De ändringar som gjorts i yrkesstrukturen på daghemmen grundar sig på den identifierade ökningen i kraven på personalen kompetens. Detta bör avspeglas tydligt i såväl planeringen av såväl utbildningsvolymerna som uppläggningsen av flexibla utbildningsvägar för vilka det behövs enhetliga kvalitetsprinciper.

Utvecklingsrekommendationer

- Behovet av arbetskraft inom småbarnspedagogiken ska mötas med hjälp av ett tillräckligt antal nybörjarplatser, och antalet platser ska samordnas med hjälp av den prognostiseringsinformation som tas fram.
- Den regionala tillgängligheten till utbildningar inom småbarnspedagogik ska beaktas genom att behovet av arbetskraft och utbildningsvolymerna i regionerna analyseras och genom att flexibla utbildningsformer utvecklas.
- En separat långsiktig plan ska utarbetas för anordnandet av utbildning för personal med svenska och samiska som modersmål samt personal med invandrarbakgrund och särskilda utbildningsansvar anvisas inom dessa områden.
- Hinder för att avancera inom utbildningen ska elimineras genom att flexibla utbildningsvägar utvecklas.
- Utgångspunkten för de flexibla utbildningsvägarna ska vara att bevara utbildningens höga kvalitet

Från utvecklingsrekommendationer till handling

Tabell 2. Förslag till åtgärder avseende utvecklingsrekommendationerna inom temat Behovet av arbetskraft inom småbarnspedagogiken ska mötas genom prognostisering och flexibla utbildningsvägar
Från utvecklingsrekommendationer till handling

Åtgärd	Ansvarig organisation	Tidsplan
Tillvarata informationen i småbarnspedagogikens dataresurs Varda för arbetskraftsprognoser och prognosutveckling.	UBS/UKM Serviceleverantörerna inom småbarnspedagogik Utbildningsanordnarna	Permanent
Uppskatta arbetskraftsbehovet och ändringarna i det och upprätta konkreta planer för de lokala rekryteringsbehoven per yrkesgrupp. Leverera information om de lokala behoven för behovsprognoserna för arbetskraft och utbildning inom småbarnspedagogik.	Serviceleverantörerna inom småbarnspedagogik Serviceleverantörerna inom småbarnspedagogik	Permanent

Åtgärd	Ansvarig organisation	Tidsplan
<p>Utreda och upprätta en tillhörande plan för utbildningsvolymerna inom olika examensinriktade utbildningar så att den i lagstiftningen om småbarnspedagogik fastställda yrkesstrukturen förverkligas före 2030. Integrera i den övergripande planen en plan för utbildningsvolymerna och utbildningsansvaren för personal med svenska och samiska som modersmål samt personal med invandrarbakgrund.</p> <p>Förhandla med utbildningsanordnarna om när och hur planen ska genomföras.</p> <p>Besluta om sådana anordnartillstånd för yrkesutbildning inom vilka anordnarna riktar in utbildningen enligt utbildnings- och kompetensbehoven.</p> <p>Fatta beslut om målinriktade studerandeår och höjning av basfinansieringen efter prövning för varje verksamhetsår beroende på utbildningsbehoven i regionen och inom sektorerna.</p>	<p>UKM tillsätter (en) utredare och anvisar finansiering för uppgiften.</p> <p>UKM/avdelningen för gymnasieutbildning och yrkesutbildning</p> <p>UKM/avdelninge för gymnasieutbildning och yrkesutbildning</p>	<p>Utredaren/utredarna tillsätts under våren 2021</p> <p>Utredningen och planen färdigställs före 31.5.2022</p> <p>Integrerat moment i avtalsförhandlingarna med högskolorna, följande gång 2024</p> <p>Beslut om anordnartillstånd fattas fortlöpande utifrån ansökan.</p> <p>Det egentliga prestationsbeslutet fattas före utgången av året före verksamhetsåret; vid behov fattas beslut om tilläggsprestation(er) under verksamhetsåret.</p>
<p>Till utbildningsanordnarna tilldelas tillräckliga resurser för utbildningsvolymerna.</p>	<p>UKM</p>	<p>Statsbudgetar och tilläggsbudgetar i framtiden.</p>
<p>I högskoleexamina integreras ett tillräckligt utbud av flerformsutbildningar för flexibla utbildningsvägar.</p>	<p>Universiteten och yrkeshögskolorna</p>	<p>Permanent</p>
<p>Möjliggöra tillgång till högskoleutbildning genom att rikta in flerformsutbildningar till regioner där det råder stor brist på arbetskraft och ingen högskola har verksamhet.</p>	<p>Universiteten och yrkeshögskolorna</p>	<p>Permanent</p>
<p>Utforma och främja i samarbete sådana ledstudier som stödjer flexibla utbildningsvägar vid övergångarna mellan examina.</p> <p>Utreda möjligheten att utarbeta riksomfattande rekommendationer för ledstudier.</p>	<p>Utbildningsanordnarna</p> <p>UKM och utbildningsanordnarna</p>	<p>Permanent</p> <p>2021–2022</p>
<p>Utarbeta gemensamma principer för kvalitetssäkring av flexibla utbildningsvägar.</p>	<p>UKM och utbildningsanordnarna</p>	<p>Läsåret 2021–2022 i utvecklingsforumets arbete under följande mandatperiod.</p>

2.4 Föreslagna åtgärder för utvecklingsförslaget: Utbildningen inom småbarnspedagogik ska utvecklas i samarbete

Utbildningen inom småbarnspedagogik är ett omfattande och komplext utbildningsfält, och det är en krävande uppgift att identifiera särdrag och detaljer inom fältet, samt att utveckla enskilda utbildningar och utbildningen som helhet. Utbildningarna som ger särskild examen inom småbarnspedagogik sker på andra stadiet, i yrkeshögskolorna och vid universiteten. De olika utbildningsstadierna och sektorerna präglas av egna styrningsformer och verksamhetskulturer. Fortbildningsanordnarna är därtill en ännu större och mer heterogen grupp än anordnarna av examensutbildning, varför utvecklingen av fortbildningshelheten är krävande. I de regionala samråden och det övriga arbetet inom det utvecklingsforum som avslutade sitt arbete vid utgången av år 2020 framgick att kunskapen om utbildningshelhetens och de olika delarnas särdrag är otillräcklig. En förutsättning för fungerande utbildningsvägar är att man är insatt i processerna och innehållen inom olika utbildningsstadier. Som helhet kan man konstatera att tillsättandet av och arbetet inom utvecklingsforumet för utbildningarna inom småbarnspedagogik har förbättrat samarbetet mellan utbildningarna och utbildarna samt bidragit med aktuell information om utbildningarnas nuläge och förändringsbehov. Verksamheten bör med fördel fortsättas och utvecklas vidare.

Utvecklingsrekommendationer

- Utbildningsfältet för småbarnspedagogiken är mångfacetterat och dess utveckling kräver en effektivisering av det ömsesidiga samarbetet mellan utbildningarna.
- Utvecklingen av utbildningarna inom småbarnspedagogik ska vara starkt forskningsbaserad. Den forskningsbaserade utvecklingen främjas av samarbetet mellan anordnarna av utbildning på andra stadiet i yrkeshögskolorna, i yrkeshögskolorna och universiteten samt anordnarna av fortbildning. Man bör även satsa på forskning som stödjer utbildningen samt på att förmedla och dela forskningsresultat över läroanstalternas gränser.
- Samarbetet mellan utbildningsanordnarna och arbetslivsaktörerna ska stärkas ytterligare. Genom detta samarbete ökar arbetslivsaktörernas kunskap om det nya innehållet och de nya förfarandena inom utbildningarna liksom även utbildningsanordnarnas kunskap om de aktuella utvecklingsutmaningarna i arbetslivet. Utvecklingen av utbildningarna ska ske i samarbete med aktörerna i arbetslivet.
- Samarbetet kräver såväl nationella som regionala strukturer.

- Verksamheten inom utvecklingsforumet för utbildningarna inom småbarnspedagogik ska fortsätta och verksamheten anvisas ekonomiska resurser. Resurser ska anvisas gemensamma utvecklingsprojekt inom utbildningarna som syftar till att stärka samarbetet.

Från utvecklingsrekommendationer till handling

Tabell 3. Förslag till åtgärder avseende utvecklingsrekommendationerna inom temat Utbildningen inom småbarnspedagogik ska utvecklas i samarbete

Åtgärd	Ansvarig organisation	Tidsplan
Stärka samarbetet mellan utbildningarna och deras intressentgrupper genom att fortsätta arbetet i utvecklingsforumet för utbildningarna inom småbarnspedagogik.	UKM	Beslut under våren 2021, mandatperioden 2021–
Anvisa tillräcklig finansiering för utvecklingsforum för utbildningarna inom småbarnspedagogik.	UKM	Våren 2021 samt under forumets mandatperiod
Stärka samarbetet mellan utbildningarna samt mellan utbildningarna och arbetslivet genom att integrera utvecklingen av regionala samarbetsformen i utvecklingsforumets uppgifter under följande mandatperiod.	UKM, det nya utvecklingsforumets arbetsutskott	Utvecklingsforumets följande mandatperiod
Stärka forskningen om utbildning inom småbarnspedagogik och användningen av forskningsrön vid utvecklingen av utbildningen och småbarnspedagogiken.		
Integrera forskningsbaserad utveckling av utbildningen och överväganden av olika genomförandeformer inom utbildningsstadierna i det nya utvecklingsforumets uppgifter.	Utvecklingsforumet för utbildningarna inom småbarnspedagogik	Utvecklingsforumets följande mandatperiod
Utnyttja resultaten av riksomfattande studerande- och arbetslivsrespons inom yrkesutbildningen samt av utbildningsanordnarnas egna respons- och uppföljningssystem vid utvecklingen av utbildningen.	Utbildningsanordnarna, UBS	Permanent

2.5 Föreslagna åtgärder för utvecklingsförslaget: Dragningskraften inom småbarnspedagogiken ska stärkas genom utveckling av kvaliteten och samarbetet inom utbildningarna och arbetslivet

Om man vill säkerställa en tillräcklig behörig personal i branschen, måste man se över småbarnspedagogikens dragningskraft och möjlighet att behålla behörig arbetskraft. Det är upp till alla aktörer i branschen att sörja för dessa två faktorer. Inom examensutbildningarna har man ett eget ansvar för att skapa meningsfulla utbildningsvägar och utbildningsprocesser.

Att inkludera en bedömning av de studerandes lämplighet för småbarnspedagogiken i samband med antagningen till utbildningen stöder såväl studieframgången som förankringen i arbetslivet och förutsättningarna att stanna kvar i branschen.

Aktörerna i arbetslivet ansvarar för att skapa en sådan arbetsmiljö som lockar nya personer till branschen och får dem att stanna kvar. Erkänt fungerande metoder för detta är bland annat lönesättningen, möjligheten att påverka sitt eget arbete och arbetsförhållandenas kvalitet. Det finns även goda erfarenheter av olika stödformer för yrkespersoner som inleder sin karriär, såsom mentorskap.

Gott ledarskap och chefsarbete bidrar till att arbetet löper smidigt och personalen trivs och mår bra. De färdigheter som krävs för att leda mångprofessionella team samt tillgodoseda barnens och familjernas olika behov och förväntningar inom småbarnspedagogiken kräver satsningar på ledarutbildning.

Även de som redan arbetar i branschen har en viktig roll när det gäller att skapa dragningskraft till branschen, eftersom de med sitt agerande skapar en bild av hela branschen. Man vet att i synnerhet praktikerfarenheterna bland studerandena i branschen har stor betydelse med tanke på valet av framtida karriär.

I undersökningar har man sett en positiv effekt av förekomsten av tydliga kompetensprofiler för yrkespersoner med olika utbildning och yrkespersonernas möjligheter att utnyttja det kunnande som de fått genom examensutbildning och förvärvat på annat sätt.

Lika viktigt är dock, i synnerhet med tanke på yrkespersonernas arbetsmotivation och välbefinnandet i arbetet, att identifiera varje yrkespersons eget kunnande och omfattningen av deras yrkesansvar. Arbetet inom utvecklingsforumets sektion för kompetensprofiler har visat att kärninnehållet i examensutbildningarna och de yrkesmässiga

kompetenser som skapas inom dem fortsättningsvis bör preciseras och de ömsesidiga förhållandena mellan olika examina förtydligas.

Utvecklingen av utbildningshelheten inom småbarnspedagogiken och säkerställandet av dragningskraften i branschen sker bäst genom ömsesidigt samarbete mellan utbildningarna och intressentgrupperna. För samarbetet behövs strukturer och resurser för att inte riskera att samarbetsplanerna glöms bort i vardagens brådska.

Utvecklingsrekommendationer

- Utbildningarna och intressentgrupperna inom småbarnspedagogiken ska tillsammans främja en positiv bild av småbarnspedagogiken. Det är viktigt att lyfta fram den samhälleliga betydelsen av arbetet inom småbarnspedagogiken och de möjligheter som yrkespersoner har att få ett meningsfullt men krävande och kreativt arbete.
- Inom utbildningarna ska man i allt större utsträckning informera om de mångsidiga utbildningsmöjligheterna och utnyttja olika medier för detta ändamål.
- Arbetslivet bör satsa på att utveckla arbetsmiljöerna och arbetsförhållandena inom småbarnspedagogiken och erbjuda möjligheter för dem som arbetar i branschen att delta i fortbildning och examensutbildning som kompletterar behörigheten.
- För att stödja förankringen av unga arbetstagare i arbetslivet behövs nya förfaranden såsom mentorskap.
- En bedömning av studerandenas lämplighet för småbarnspedagogiken ska inkluderas i alla processer för studerandeurval inom examensutbildningarna.

Från utvecklingsrekommendationer till handling

Tabell 4. Förslag till åtgärder avseende utvecklingsrekommendationerna inom temat Dragningskraften inom småbarnspedagogiken ska stärkas genom utveckling av kvaliteten och samarbetet inom utbildningarna och arbetslivet

Åtgärd	Ansvarig organisation	Tidsplan
Informera aktivt och via flera kanaler om olika sätt att tillhandahålla examensutbildning samt om flexibla individuella utbildningsvägar.	Utbildnings-anordnarna	Permanent

Åtgärd	Ansvarig organisation	Tidsplan
Utnyttja tidigare FoU och utifrån forskningsrön vidareutveckla processer som stödjer förankringen i arbetslivet i början av yrkeskarriären.	Serviceleverantörerna inom småbarnspedagogik	Permanent
	UKM (forumfinansiering)	Våren 2021
	Utvecklingsforum för utbildningarna inom småbarnspedagogik i samarbete med forskare, utbildningsanordnare och arbetslivsaktörer på området	Utvecklingsforumets följande mandatperiod
Se till yrkesutbildade inom småbarnspedagogik ges lika möjligheter till fortbildning genom arbetsgivarnas utbildningsprogram för personalens kompetens och kontinuerliga lärande..	Serviceleverantörerna inom småbarnspedagogik	Permanent
Förbättra kvaliteten på arbetsmiljöerna inom småbarnspedagogiken med stöd till ledningen i organisationer och enheter inom småbarnspedagogik genom att tillhandahålla ledarfortbildning samt organisera handledning och stöd i förändrings- och kompetensledning.	Utbildningsstyrelsen (organisering inom fortbildning för undervisningspersonal)	Permanent
	Serviceleverantörerna inom småbarnspedagogik	
Säkerställa att lämplighetsbedömning inkluderas i alla processer för studerandeurval inom examensutbildningarna.	Utbildningsanordnarna, särskilt yrkeshögskolorna	Permanent

2.6 Uppföljning av utvecklingsrekommendationerna

Uppföljningen av de föreslagna åtgärderna kan till stora delar genomföras i samband med NCU:s förestående utvärdering av utbildningarna inom småbarnspedagogik. Efter följande mandatperiod för Utvecklingsforumet för utbildningarna inom småbarnspedagogik bör det också göras en helhetsbedömning av forumets arbete. Då kan man också följa upp och bedöma utfallet för de föreslagna åtgärderna.

3 Förslag/framställningar till Utvecklingsforumet för utbildningarna inom småbarnspedagogiks fortsatta mandat

Forumet för utveckling av utbildningarna inom småbarnspedagogik gjorde en heltäckande nulägesanalys av utbildningarna ur olika perspektiv och tog fram ett utvecklingsprogram för utbildningarna 2019–2020. De utvecklingsrekommendationer som lades fram i utvecklingsprogrammet bearbetades vidare till en separat genomförandeplan. Den expertgrupp som utarbetade genomförandeplan skulle också lägga fram ett förslag till målen, uppgifterna, sammansättningen, verksamheten och resurserna för följande utvecklingsforum för utbildningarna inom småbarnspedagogik.

Vid publiceringen av utvecklingsprogrammet för utbildningarna inom småbarnspedagogik den 14 januari 2021 konstaterade minister Saramo att utvecklingsforumet kommer att tillsättas för en ny mandatperiod senare under år 2021. Expertgruppen som utarbetade genomförandeplanen och förberedde utvecklingsforumets följande mandatperiod ser det som viktigt att utvecklingsforumet tillsätts för den nya perioden så fort som möjligt, så att det kan börja arbeta senast i september 2021.

Enligt den förestående utbildningspolitiska redogörelsen kommer man att tillsätta ett bredare utvecklingsforum för utbildningar, som ska omfatta utvecklingsforumet för utbildningarna inom småbarnspedagogik och lärarutbildningsforumet. Med tanke på genomförandet av resultaten av det utvecklingsforum för utbildningarna inom småbarnspedagogik som avslutat sitt arbete är det viktigt att fortsätta utvecklingen av den breda och varierande utbildningshelheten inom småbarnspedagogik samt intensifiera samarbetet mellan utbildningsstadierna och utbildningsområdena. De aktuella och eventuellt kommande ändringarna i utbildningssystemet (bl.a. tvåårig förskoleundervisningar och flexibel förskole- och nybörjarundervisning) gör det ändå påkallat att det nya utvecklingsforumet har ett nära samarbete med lärarutbildningsforumet.

Nedan presenteras expertgruppens förslag till målen, uppgifterna, sammansättningen, verksamheten och resurserna för den nya mandatperioden för utvecklingsforumet för utbildningarna inom småbarnspedagogik. Gruppen samrådde den 24 mars 2021 med medlemmar i det utvecklingsforum som avslutade sitt arbete vid utgången av år 2020.

3.1 Mål för mandatperioden för andra utvecklingsforumet för utbildningar inom småbarnspedagogik

De mål som angetts för det utvecklingsforum för utbildningarna inom småbarnspedagogik vars mandatid gick ut vid utgången av 2020 är fortfarande relevanta för det andra utvecklingsforumet. De föreslagna målen är följande:

- Främja samarbetet mellan de organisationer och personer som utbildar personal inom småbarnspedagogik och anordnarna av småbarnspedagogik.
- Följa upp genomförandet och utvecklingen av utbildningarna inom småbarnspedagogik samt förändringsprocesserna inom dem.
- Följa upp och främja utbildningsforskningen både nationellt och internationellt.
- Stödja genomförandet av lagen om småbarnspedagogik på utbildningsområdet samt främja verkställandet av den personalsammansättning som fastställs i lagen.
- Genom aktiv informationsverksamhet höja attraktionskraften hos utbildningen inom småbarnspedagogik och hos hela branschen bland de studerande och de som söker sig till studier.
- Fästa avseende vid utbildning på finska och svenska och på minoritetsspråk samt av personer med invandrarbakgrund.

3.2 Uppgifter för mandatperioden för andra utvecklingsforumet för utbildningar inom småbarnspedagogik

Det andra utvecklingsforumet för utbildningar inom småbarnspedagogik föreslås ha följande uppgifter under den nya mandatperioden:

- Följa upp genomförandet av det tidigare utvecklingsforumets utvecklingsprogram, de utvecklingsrekommendationer som anges i programmet samt den genomförandeplan som bygger på rekommendationerna.
- Göra framställningar om
 - småbarnspedagogiken (inkl. utbildningsvolym, utbildningarnas innehåll) med hänsyn till den aktuella forskningen om småbarnspedagogik och om utbildningspolitik i allmänhet samt till de senaste förändringarna i verksamhetskulturen och omvärlden för småbarnspedagogik.
 - kontinuiteten mellan grundläggande utbildning och fortbildning.
 - kompetensutveckling och utbildningsvägar för personalen inom småbarnspedagogik.

De förslag som läggs fram ovan i denna genomförandeplan är också riktgivande för arbetet i det nya utvecklingsforumet för utbildningarna inom småbarnspedagogik. I planen ingår flera förslag till åtgärder som ålagts det nya utvecklingsforumet. De föreslagna åtgärderna hänför sig främst till fortsatta insatser för ett närmare samarbete både nationellt och regionalt, identifiering av de kunskaper som erhålls genom olika examina samt etablering av en gemensam bild av styrkorna i olika examina. Den forskning och de utvecklingsprojekt som behövs för förtydligande av kompetensprofilerna och arbetslivets kompetenskrav i examensinnehållen kan delvis verkställas inom det följande utvecklingsforumet.

För fortbildningen inom småbarnspedagogik föreslås enhetliga kvalitetskriterier som ska underlätta den lokala planeringen, upphandlingen, administrationen och genomförandet samt utvärderingen av fortbildning. Samordningen av fortbildningen ska förbättras genom att bygga upp en riksomfattande portal med information om statsfinansierad fortbildning och om kommande utlysningar av finansiering.

Enligt förslagen ska det nya utvecklingsforumet för utbildningarna inom småbarnspedagogik tillvarata tidigare forskning och utveckling för forskningsbaserad utveckling av utbildningen. Det nya utvecklingsforumet ska också fokusera på övergången från utbildningen till arbetslivet och utveckla de processer som stödjer förankringen i arbetslivet i början av yrkeskarriären. De föreslagna uppgifterna under den nya mandatperioden innehåller också projekt för livslångt lärande, som gemensam framtagning av en kompetensportfölj.

3.3 Verksamhet och utformning av utvecklingsforumets andra mandatperiod

Mandatperiodens längd beror på det andra utvecklingsforumets mål och uppgifter samt på omfattningen av dessa. Utifrån arbetet i det första utvecklingsforumet föreslås att den andra mandatperioden ska vara tre år, från hösten 2021 till hösten 2024. En period på tre år ger tillräcklig marginal och långsiktighet i verksamheten så att de fastställda målen kan uppnås. Denna period inbegriper också en utvärdering av utbildningarna inom småbarnspedagogik, som Nationella centret för utbildningsutvärdering (NCU) kommer att genomföra åren 2022–2023.

Utifrån det tidigare utvecklingsforumets arbete föreslås vissa justeringar i det andra utvecklingsforumets sammansättning och verksamhet. Avsikten är att forumets sammansättning mer än tidigare ska fokusera på att utbildningarna tillsammans utvecklar utbildningarna. Det är fortfarande viktigt att stärka samarbetet mellan utbildningarna och arbetslivet. Med tanke på den regionala samordningen av utvecklingen av utbildningarna

spelar också regionförvaltningsmyndigheterna en viktig roll. De egentliga medlemmarna i forumet skulle därmed representera utbildningsorganisationerna (yrkesutbildning, yrkes­högskolor, universitet) samt studerande och arbetslivsaktörer. I forumet skulle dessutom ingå utbildningsavdelningarna vid undervisnings- och kulturministeriet, Utbildningsstyrelsen och Nationella centret för utbildningsutvärdering samt regionförvaltningsverket. Forumet bör regelbundet samråda med fackorganisationer, arbetsgivarnas representanter och Finlands Kommunförbund, för att intresseorganisationernas synpunkter om utveckling av utbildningarna ska bli beaktade i utvecklingsforumets arbete. Vid behov bör utvecklingsforumet också samråda med anordnare av fortbildning.

Det föreslås att det andra utvecklingsforumet ska ledas av en ordförande och två vice ordförande. Forumet ska ha två expertsekreterare, vilka representerar undervisnings- och kulturministeriet respektive Utbildningsstyrelsen. Forumets tekniska sekreterare utses från undervisnings- och kulturministeriet. Utvecklingsforumet ska också ha ett arbetsutskott som planerar, följer upp och utvärderar verksamheten. Arbetsutskottet ska bestå av forumets ordförande, vice ordföranden, expertsekreterarna och en tillräcklig representation för medlemmarna.

Utvecklingsforumet kan samråda med experter och intressenter, vid behov tillsätta sektioner för att bereda ärenden och låta göra utredningar. Sektionerna kan också ha andra medlemmar utöver medlemmarna i utvecklingsforumet. Forumet kan också kalla in permanenta sakkunniga.

En väsentlig del av utvecklingsforumets arbete är samarbete med relevanta parter. Även under den andra mandatperioden ska utvecklingsforumet samarbeta på ett ändamålsenligt sätt med undervisnings- och kulturministeriets lärarutbildningsforum och delegation för småbarnspedagogik under deras respektive mandatperioder. Utvecklingsforumet ska använda sig av information från bland annat Utbildningsstyrelsens prognostiseringsforum för kunnande, Nationella centret för utbildningsutvärdering, Pedagogiska forskningsinstitutet samt andra finländska och utländska utbildningsutvecklare. Utvecklingsforumet ska i sitt arbete inkorporera internationella rön om utvecklingen av utbildningarna inom småbarnspedagogik.

Det föreslås att det andra utvecklingsforumet för utbildningarna inom småbarnspedagogik publicerar en slutrapport efter de tre verksamhetsåren. I slutet av mandatperioden för det andra utvecklingsforumet ska också göras en utvärdering av effekterna av två mandatperioder. Rapporterna ges ut av undervisnings- och kulturministeriet.

3.4 Finansiering och resurser för utvecklingsforumets andra mandatperiod

Utvecklingsforumet ska tilldelas tillräcklig finansiering och tillräckliga resurser. Forumets basverksamhet (sammanträden, eventuella seminarier, regionala evenemang, utredningar osv.) finansieras gemensamt av tre avdelningar vid undervisnings- och kulturministeriet (avdelningen för högskole- och forskningspolitik, avdelningen för gymnasieutbildning och yrkesutbildning, avdelningen för småbarnspedagogik, grundläggande utbildning och fritt bildningsarbete). Dessutom föreslås att undervisnings- och kulturministeriet anvisar utvecklingsforumet finansiering för utvecklings- och forskningsprojekt under den andra mandatperioden.

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERVISNINGS- OCH KULTURMINISTERIET
MINISTRY OF EDUCATION AND CULTURE